

Posibilități combinatorii ale pronumelui și adjectivului pronominal

I. În grupul verbal – când verbul are f.s. de predicat, pronumele are două funcții sintactice:

1. Subiect/N → relație de interdependență cu predicatul:

Ex: Ea ne-a văzut.

Dumnealui este profesor.

Unul întreabă, celălalt răspunde.

Ai noștri se descurcă.

Cine întreabă?

/²Omul /care citește în parc/¹este vecinul./²

Nimeni nu a răspuns.

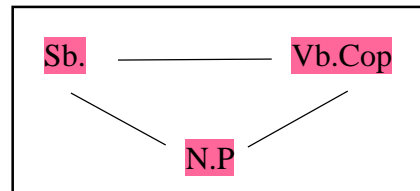
2. N.P./N. → relație ternară cu subiectul și cu verbul copulativ:

Ex: Câștigătorul a fost el.

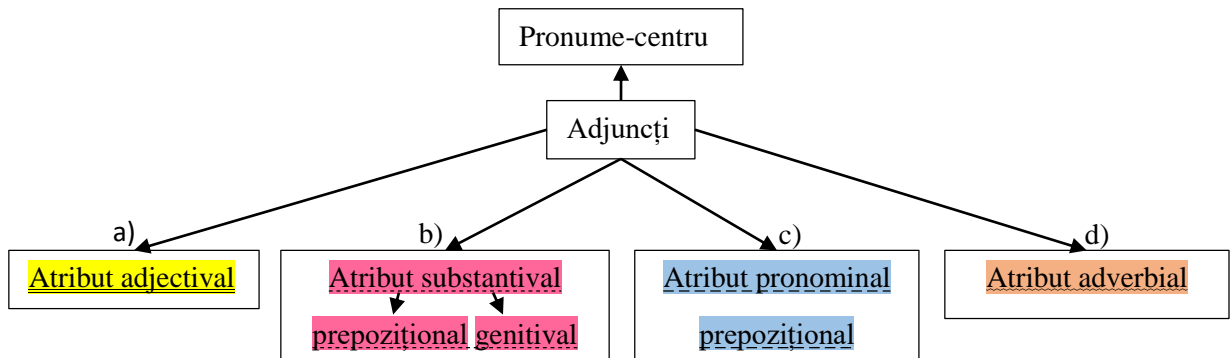
Actorul pare același.

Caietul este al meu.

Ideile sunt multe.

II. În grupul nominal, pronume-centru are adjuccți atribute:

a) Atribut adjectival:

- acela roșu
  - ceva frumos
  - nimic interesant
  - unul norocos
  - mulți alții – multe altele
  - toți aceia – toate acelea
- } Obs. Este pronume cuvântul articulat, iar celălalt este adjectiv pronominal

- b) **Atribut substantival prepozițional:**
- tu din fotografie
  - niciunul din clasă
  - cel din banca a doua
- Atribut substantival genitival:**
- nimic al Mariei
  - orice al Mariei
- c) **Atribut pronominal prepozițional:**
- care dintre ei
  - unul ca dumneata
  - oricare dintre aceștia
- d) **Atribut adverbial:**
- acesta de alături
  - oricine de aici

III. **În calitate de adjunct**, pronumele poate avea următoarele funcții sintactice:

1. **În grupul nominal**, are funcții sintactice de:

a) **Atribut pronominal prepozițional:** felicitarea de la unii
informația de la celălalt
păreră despre sine

b) **Atribut pronominal genitival:** casa acestora
atenția oricui
tatăl ei
vina nimănui

^{/2}Vecina /ale cărei pisici îmi plăceau^{/1} s-a mutat.^{/2}

c) **Atribut pronominal în D. posesiv:** frumoasă-i casa („sa”)
(poate fi înlocuit cu un
adjectiv pronominal posesiv) mîna-mi rece („mea”)
gîndurile-ți frumoase
delicata-i mînă

2. **În grupul verbal**, are funcții sintactice de:

a) **Complement (indirect) posesiv/D. posesiv** – în relație ternară cu verbul și cu substantivul:

- mi-am pierdut stiloul (stiloul „meu”)
- și-a prezentat lucrarea (lucrarea „sa”)
- i-a murit câinele (câinele „său”/„lui”)
- ți-ai rătăcit umbrela (umbrela „ta”)
- îmi strălucește părul (părul „meu”)

b) Complement indirect/D:

- i-ai povestit aceluia
- fiecăruia îi pasă
- le-am dat alor săi indicații

c) Complement direct/Ac:

- I-ai văzut pe dumnealui
- spune ceva
- ce ai văzut?
- Fata²/pe care o cunosc eu¹/ e alta²./
- scrie asta

d) Complement prepozițional/Ac. cu prepoziție:

- discută despre voi
- îl ia cu sine
- se teme de ai tăi
- te gândești la asta
- nu mă bazez pe niciunul

e) Circumstanțial de loc:

Ac.+prep.	{	• vine <u>pe la noi</u>
		• stă <u>lângă oricine</u>
G.+prep.	{	• a zburat <u>pe deasupra lui</u>
		• <u>în jurul cui</u> se învârtește?
		• mergea <u>în fața-i</u>

f) Circumstanțial de timp:

Ac.+prep.	{	• ² Ziua ¹ <u>în care</u> începi cursurile ¹ se apropie ² .
G.+prep.	{	• Sosise <u>înaintea lor</u> .
		• A apărut <u>în urma celorlaltî</u> .

g) Circumstanțial de mod:

Ac.+prep.	• ² Atenția ¹ <u>cu care</u> mă ascuți ¹ îmi face plăcere. ²

h) Circumstanțial de cauză:

Ac.+prep.	• ² Boala ¹ <u>de care</u> a zăcut ¹ s-a vindecat. ²

i) Circumstanțial de scop:

Ac.+prep.	• ² Examenul ¹ <u>pentru care</u> înveți ¹ este dificil. ²

IV. **Adjectivele pronominale** au funcția sintactică de **atribut adjectival** (în toate cazurile):

Ex: băiatul **acesta** – băieții **aceștia**
colega **mea** – colegele **mele**
fata **însăși** – fetele **înseși**

Obs. Complementul direct și complementul indirect pot fi dublate prin clitic:

- a) **anticipare:** **Î**-a văzut **pe Ion**.
- b) **reluare:** **Î** **Mariei** **î**-am vorbit despre tine.
- **Conform GBLR, 2016, complementul dublat prin pronumele clitic ocupă o singură poziție sintactică și se analizează împreună**
- Ex: pe Ion = c.d./substantiv în Ac₁, dublat prin cliticul „î”.